

INSTITUCIONS DE DRET COMUNITARI

Dra. Mar Campins Eritja

Departament de Dret Penal i Criminologia i Dret
Internacional Públic

Universitat de Barcelona

“

“Donat el caràcter i la finalitat exclusivament docent i eminentment il·lustrativa de les explicacions a classe d'aquesta presentació, l'autor s'acull a l'article 32 de la Llei de propietat intel·lectual vigent respecte de l'ús parcial d'obres alienes com ara imatges, gràfics o altre material contingudes en les diferents diapositives”

El recurs d'anul.lació (art. 263, 264 i 266 TFUE)

Legitimació:

- Passiva: Institucions
- Activa:
 - Actors privilegiats: Estats membres, institucions COM, CON, PE (art. 263.2 TFUE) + CR, TC, BCE (defensa prerrogatives, art. 263.3 TFUE) i parlaments nacionals (subsidiarietat, no cal que invoquin un interès especial)
 - Actors no privilegiats: persones físiques i jurídiques (art. 263.4 TFUE)
 - Actes dels quals son destinataris directes
 - Actes dels quals no son destinataris directes: Afectació individual situació o qualitat de fet que caracteritza el particular en relació a altres persones) i directe (incidència sobre la situació jurídica personal del particular). L'interès per exercitar l'acció ha de provar-se
 - “reglaments” que els afectin directament encara que no incloguin mesures d'execució (Tractat de Lisboa)
 - Decisions establint mesures restrictives en el marc de la PESC
 - Caràcter incidental de la tutela judicial dels particulars davant dels actes normatius

El recurs d'anul.lació

Actes susceptibles de recurs

- Actes de les institucions: actes legislatius i actes que no siguin recomanacions o dictàmens
- Qüestions:
 - Tractats internacionals conclusos per la UE?
 - Actes del Consell Europeu (art. 263 i 269 TFUE)?
 - Exclusió actes PESC (art. 275 TFUE)?
- Actes amb eficàcia jurídica obligatòria i *ad extra* i amb caràcter definitiu:
 - S'exclouen recomanacions i dictàmens
 - S'exclouen actes preparatoris, circulars, instruccions i actes interns

El recurs d'anul.lació

Motius d'anul.lació:

- Incompetència
- Violació de formes substancials (manca dels dictàmens preceptius, incompliment de les normes relatives al procediment d'adopció de decisions, manca de motivació, etc.)
- Violació dels Tractats o de les normes relatives a la seva aplicació
- Desviació de poder (exercici dels poders de la institució a fins diferents del que van ser atorgats en el Tractat)

Termini: 2 mesos

El recurs d'anul.lació

Efecte de la sentència d'anul.lació:

- Art. 264 TFUE: “*declara nulo y sin valor ni efecto alguno el acto impugnado*”
- Execució de la sentència per la institució responsable (art. 266 TFUE).
- Autoritat de cosa jutgada: eficàcia *erga omnes*
- Eficàcia *ex tunc*.
 - Retroactivitat de l'anul.lació.
 - Possibilitat de que el TJUE limiti els efectes de la sentència, excepcionalment, per motius de seguretat jurídica o per garantir el funcionament de la UE (art. 264.2 TFUE)

El recurs d'omissió (art. 265 i 266 TFUE)

Legitimació:

- Activa:
 - Actors privilegiats: Estats membres i institucions (no cal que invoquin un interès especial)
 - Actors no privilegiats: Persones físiques i jurídiques :
 - Per no haver-se'ls-hi adreçat un acte diferent d'una recomanació o un dictamen
 - Dels que haurien estat destinataris o que els hauria afectat directament i individualment
- Passiva: Les institucions (CON, COM, PE, Consell Europeu, BCE)

El recurs d'omissió

Actes susceptibles de recurs:

- Garantir el control del TJUE sobre les abstencions i omissions de les institucions (art. 265 TFUE)
- No adopció d'actes obligatoris o d'actes preparatoris essencials d'actes obligatoris
- Àmbits no discrecionals: omissions en violació del Tractat.
- Inadmissibilitat del recurs contra la negativa a derogar o modificar un acte no impugnats en anul.lació

El recurs d'omissió

Procediment i efecte de la sentència:

- Fase administrativa: Sol·licitud d'adopció de l'acte /definició de la posició per part de la institució. Termini de 2 mesos
- Fase judicial: En cas de que la institució no defineixi la seva posició (adoptar l'acte sol·licitat). Termini de 2 mesos
- Cas en que institució adopta un acte diferent al sol·licitat: Possibilitat recurs d'anul·lació
- Efectes de la sentència: art. 266 TFUE:
- La sentència es limita a reconèixer o no l'abstenció com a contrària als Tractats, però no pot adoptar l'acte
- La institució ha d'adoptar les mesures necessàries per a l'execució de la sentència

Excepció d'il·legalitat (art. 277 TFUE)

- Caràcter incidental per qüestionar la legalitat d'un acte normatiu aplicable en un procediment que té un objecte principal diferent (normalment en el marc recurs anul·lació o omissió en el que s'impugna una mesura d'aplicació per una decisió d'una institució)
- No es un dret d'acció autònom: qüestiona un reglament en tant que base jurídica de l'específic acte impugnat.
- La irregularitat del reglament determina que la decisió impugnada estigui viciada de nul·litat
- **Legitimació:** Activa: Persones físiques i jurídiques / Passiva: Institucions
- **Efectes**
 - No produeix la nul·litat de l'acte d'abast general, sinó només de la decisió concreta atacada en el litigi principal: inaplicabilitat del reglament viciat d'il·legalitat al cas concret.
 - Efecte de cosa jutjada només per a les parts en el litigi.

Recurs de responsabilitat extra- contractual (art. 268 i 340 TFUE)

La Unió Europea ha de reparar els danys causats per les institucions o pels seus agents en l'exercici de les seves funcions, de conformitat amb els principis generals comuns als ordenaments interns

Legitimació

- Activa: persones físiques i jurídiques + Estats membres
- Passiva: La institució que ha causat el dany
- Termini de prescripció: 5 anys des de la producció efectiva del dany (art. 46 ETJUE)

Recurs de responsabilitat extra-contractual

Condicions

- Il·legalitat del comportament:
 - Existència d'una regla superior que protegeix l'interès del particular
 - Existència d'una violació suficientment caracteritzada
- Perjudici:
 - Real i cert, no necessàriament actual
 - Perjudici materials (dany emergent i *lucro cesante*) i morals
- Relació de causalitat directa entre el dany i el perjudici